

Reykjavík, 23. október 2026

Efni: Umsögn um mál nr. S-201/2026 – Drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um skilameðferð lánastofnana og verðbréfafyrirtækja og lögum um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta

Samtök fyrirtækja í fjármálapjónustu („SFF“ eða „samtökin“) vísa til draga að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um skilameðferð lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, nr. 70/2020 og laga um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, nr. 98/1999, sem fjármála- og efnahagsráðuneytið hefur kynnt til umsagnar. Fyrirhugað er að innleiða reglugerðir (ESB) 2023/662 og (ESB) 2024/895 sem breyta reglugerð (ESB) nr. 2015/63, með tilvísunaraðferð og er fyrirhuguðum breytingum ætlað að auka skilvirkni, styrkja innviði og viðbragð íslensks fjármálamarkaðar við áföllum.

Athugasemdir SFF**Upplýsingagjöf**

SFF áréttar áfram að taka þarf mið af ríkum kröfum um upplýsingaöryggi, persónuvernd og þagnarskyldu þegar kemur að vernd gagna. Samtökin telja miklu máli skipta að búið verði að framkvæma fullnægjandi undirbúningsvinnu, greiningu á gagnapörf og mat á samfélagslegum ávinningi með hliðsjón af tilkostnaði, áður en aðilum verður skylt að uppfylla kröfur fyrirhugaðra lagabreytinga. Þær breytingar sem lagðar eru til gera ráð fyrir upplýsingatæknilegu niðurbroti gagna sem getur verið flókið, kostnaðarsamt í framkvæmd og tekið tíma að undirbúa. Fyrirhugaðar breytingar kalla á þverfaglegt samtal innlánsstofnana, TvF, hins opinbera, eftirlitsaðila og eftir atvikum þjónustuveitenda framangreindra aðila til þess að meta hvernig framkvæmd verði best háttað. SFF benda einnig á hvort skoða ætti að safna upplýsingum frá tilteknum skurðpunkti saman miðlægt hjá til þess bærum aðila. Mögulega getur það einfaldað ferlið, reynst hagkvæmt og komið í veg fyrir margfalda skráningu sömu upplýsinga. SFF telja rétt að benda á að þær upplýsingar sem gert er ráð fyrir að verði aflað og haldið utan um eru að verulegu leyti á hendi annarra aðila, sem gerir það að verkum að upplýsingaflæði aðila þarf að þróa.¹ Fyrirhugaðar breytingar kalla því á breytingar á upplýsingakerfum og vinnulagi aðila og jafnframt á samræmingu þeirra á milli, t.a.m. varðandi hvaða upplýsingar skuli skrá, með hvaða hætti og hvernig þeim skuli miðlað. Slík þróun gæti þurft að eiga sér stað í tiltekinni röð, þar sem kerfisbreytingar hjá einum aðila geta verið háðar því að fyrir liggi skilgreiningar, tæknilegar útfærslur eða breytingar hjá öðrum. Telja SFF því mikilvægt að breytingarnar verði innleiddar innan raunhæfs frests. Máli skiptir að skýrt verði hvernig framkvæmd skuli háttað, gætt að meðalhófi og horft til einföldunar í framkvæmd.

Í greinargerð með frumvarpsdrögum er vísað til umsagnar sem SFF skiluðu um áformaða lagasetningu og helstu ábendinga sem þar komu fram. Þar segir að „samtökin telji mikilvægt að kröfur um upplýsingagjöf til Tryggingasjóðs vegna fjármálafyrirtækja verði gengið lengra en þörf er á...“ Bent er áorðið „ekki“ hefur fallið út í tilvitnuninni, enda leggja samtökin áherslu á að ekki verði gengið lengra en nauðsyn krefur við upplýsingaöflun.

Hugtakið innstæða

SFF telja framfaraskref að skilgreining hugtaksins „innstæða“, í 4. mgr. 9. gr. laga nr. 98/1999, verði skýrt nánar, á þann veg að skýrt verði að heilsöluinnlán geti talist til innstæðna. Það kann þó að vera nauðsynlegt að skerpa á orðlagi í greinargerð til þess að taka af allan vafa hvað varðar þær breytingar sem verið er að skerpa á. SFF eru tilbúin til frekara samtals hvað það varðar og geta lagt fram tillögu í þeim efnum.

¹ Þessir aðilar gætu t.a.m. verið ríkisstofnanir, lífeyrissjóði, aðrir sjóðir, Reiknistofu Bankanna, TvF og innlánsstofnanirnar sjálfar.

Frestur Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands

SFF leggja áherslu á að við styttingu frests Fjármálaeftirlitsins til að meta greiðslugetu aðildarfyrirtækis verði ekki lögfestur skemmri hámarksfrestur en nú gildir í ríkjum Evrópusambandsins samkvæmt DGS II tilskipuninni.

Tímabundið háar innstæður

Verði lögfest aukin vernd innstæðna, sem tímabundið nema háum fjárhæðum, skiptir máli að með skýrum og afdráttarlausum hætti verði kveðið á um fjárhæðarmark, verndartíma og gætt að því að gildissviðið verði ekki rýmra kveðið er á um í tilskipunum. SFF leggja því áherslu á að kveðið verði á um tiltekinn lágmarksverndartíma, innstæðuflokkar verði afmarkaðir með skýrum hætti og að fjárhæðarmark verði ákveðið að undangengnu áhrifamati og með meðalhóf að leiðarljósi. Jafnframt sé rétt að hafa í huga að ekki verði ráðist í breytingar á landslögum í takt við tilskipanir sem ekki hafa tekið gildi í Evrópusambandinu.²

Innlánsstofnanir stunda jafnan viðskipti við fjölmarga innstæðueigendur, sem hver fyrir sig getur átt fleiri en einn innlánsreikning. Með því að fela innlánsstofnunum að halda utan um upplýsingar um þá lífsviðburði innstæðueigenda sem leiða til tímabundinnar hækkunar innstæðutryggingarfjárhæðar er innlánsstofnunum falið afar víðfemt, kostnaðarsamt og umfangsmikið verkefni. SFF telja mikilvægt að ábyrgð á því að gera grein fyrir tímabundnum háum innstæðum og færa sönnur á að skilyrði aukinnar tryggingarverndar séu uppfyllt verði að hvíla á innstæðueigendum sjálfum, en ekki innlánsstofnunum. Samtökin leggjast því gegn því að innlánsstofnunum verði gert að sinna slíkri umsýslu og afla og halda utan um slíka skrá.

Verði þrátt fyrir framangreind sjónarmið ákveðið að fela innlánsstofnunum þetta hlutverk telja SFF rétt að skoðað verði hvort unnt sé að ná markmiðum laganna með einfaldari og hagkvæmari hætti. Í því sambandi mætti til að mynda kanna þann möguleika að innstæðueigendur sjálfir þurfi að tilkynna og færa sönnur á því að þeir falli undir að eiga „tímabundið háar innstæður“, og því aukna tryggingarvernd, vegna tiltekins lífsviðburðar, ef til atburðar kemur. Með slíku fyrirkomulagi mætti komast hjá þeirri umfangsmiklu og viðvarandi umsýslu sem fylgdi því að halda sérstaklega utan um upplýsingar um tímabundnar háar innstæður og að sönnunarbyrði verði hjá innlánsstofnunum.

Dagsektir

Í 1. gr. frumvarpsins er lagt til að á eftir 14. mgr. 5. gr. b. laga nr. 98/1999 komi þrjár nýjar málsgreinar. Samkvæmt fyrstu málsgreininni verður innlánsstofnunum skylt að merkja tryggingarhæfar innstæður í kerfum sínum. Í annarri málsgreininni er lagt til að TvF verði fólgin heimild til upplýsingaöflunar frá innlánsstofnunum, lífeyrissjóðum og vörsluaðilum lífeyrissparnaðar innstæðueigendur og tryggingarhæfar innstæður, á því formi sem sjóðurinn mælir fyrir um. Að lokum er lagt til að þriðja málsgreinin kveði á um um skyldu stjórnar sjóðsins til að tilkynna FME um aðila sem ekki verða við beiðni um afhendingu upplýsinga. Jafnframt er lagt til að í framhaldinu geti FME lagt fyrir viðkomandi aðila að bæta úr því og veitt allt að fjögurra vikna frest til úrbóta og lagt dagsektir á þá sem ekki verða við úrbótakröfunni innan gefinna tímamarka.

SFF telja mikilvægt að við beitingu heimildar til dagsekta sé gætt meðalhófs og tekið tillit til eðlis og umfangs þeirra úrbóta sem krafist er. Samkvæmt ákvæðinu getur Fjármálaeftirlitið veitt allt að fjögurra vikna frest til úrbóta áður en til álagningar dagsekta kemur. Samtökin telja rétt að endurskoða þessa afmörkun og tryggja að Fjármálaeftirlitið hafi svigrúm til að veita lengri frest þegar málefnalegar ástæður standa til þess. Þá telja SFF rétt að biðja með að lögfesta heimild til dagsekta þar til reynsla hefur fengist af innleiðingu og framkvæmd

² Möguleiki væri að setja slíkt í landslög nú, en gæta að því að gildistaka verði ekki fyrr en hún eigi sér stað í Evrópusambandinu.

þeirra skyldna sem um ræðir. Í því sambandi benda samtökin á að tiltölulega skammt er liðið frá því að heimild til dagsekta var felld brott úr lögunum. Að mati SFF væri því eðlilegt að fyrst yrði lagt mat á hvernig framkvæmdinni vindur fram og hvort raunveruleg þörf sé á slíku úrræði, áður en heimild til dagsekta verður tekin upp.

Aðkoma hagsmunaaðila að nánari útfærslu reglna

Frumvarpið gerir ráð fyrir því að ýmis atriði verði nánar útfærð í reglugerð, m.a. atriði er lúta sérstaklega að fjármálafyrirtækjum. Hér er t.a.m. átt við tæknileg atriði varðandi þá auðkenningu sem mælt er fyrir um í 1. gr. frumvarpsins og nánari ákvæði um auðkenningu og upplýsingagjöf aðila á fjármálamarkaði til TvF skv. 4. gr. frumvarpsins. SFF þykir rétt að þeim fjármálafyrirtækjum sem breytingarnar varða gefist færi á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri þegar að nánari útfærslu þessara ákvæða kemur, auk annarra afleiddra reglna og tilmæla sem kunna að verða sett á grundvelli þeirra breytinga sem unnið er að. Lögð er sérstök áhersla á að nægjanlegt svigrúm til innleiðingar og aðlögunar verði haft í huga við gerð útfærslna í reglugerðum, reglum og tilmælum.

Aðlögunartími

Í frumvarpinu er lagt til að lögin taki gildi þann 1. janúar 2027. Verulega skammur tími er því fram að gildistöku. Nauðsynlegt er að frá birtingu laga og gildistöku stjórnvaldsfyrirmæla gefist raunhæfur tími m.a. til breytinga á upplýsingakerfum, verklagi og upplýsingagjöf til viðskiptavina. Taka mætti til skoðunar að fresta gildistöku þeirra lagaákvæða og/eða ákvæða reglugerðar sem sett verður, til að tryggja að aðlögun og innleiðing hjá innlánsstofnunum, sé þannig að raunhæfur möguleiki sé til staðar til þess að uppfylla þær tæknilegu kröfur sem fyrirhugaðar breytingar kalla á.

Samtökin eru þakklát fyrir að hafa fengið tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri, bæði nú og áður, við vinnslu málsins. SFF lýsa sig reiðubúin til að eiga frekara samtal við ráðuneytið vegna umsagnarinnar og aðkomu samtakanna að málinu á síðari stigum.

**Virðingarfyllst,
f.h. Samtaka fyrirtækja í fjármálaþjónustu,**

Íris Björk Hreinsdóttir, yfirlögfræðingur SFF